

NATUURONDERZOEK KERKWEG-OOST TE WADDINXVEEN

Gierzwaluw, huismus en vleermuizen

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Rho Adviseurs
Contactpersoon: Dhr. T. Hartemink
Adres: Weena 505
3013 AL Rotterdam
Tel: 010-2018691
E-mail: tom.hartemink@rho.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: ing. E. Vinke

Auteurs: A.M.G. Verrijt en R.M. Waij
Kwaliteitscontrole: ing. C.J.M. Groeneveld

Projectcode: RAVW2307
Status: Concept
Datum: 18-10-2023

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten bij
brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O.
Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de
Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee
toegang tot de meest volledige natuurgegevens in
Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel.....	4
1.2	Wettelijk kader	4
2	Onderzoeksmethodiek.....	6
2.1	Gierzwaluw	6
2.2	Huismus	6
2.3	Vleermuizen.....	6
2.3.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	6
2.3.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen.....	6
2.3.3	Winterverblijfplaatsen	7
2.3.4	Vliegroutes en foerageergebieden	7
2.4	Overzicht inventarisaties.....	7
3	Resultaten.....	8
3.1	Gierzwaluw	8
3.2	Huismus	8
3.3	Vleermuizen.....	8
3.3.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen.....	8
3.3.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen.....	8
3.3.3	Winterverblijfplaatsen	8
3.3.4	Vliegroutes en foerageergebieden	9
3.4	Beschermde functies projectgebied	9
4	Conclusie en aanbevelingen	10
4.1	Conclusie.....	10
4.2	Aanbevelingen t.a.v. de Wet natuurbescherming.....	10
	Bijlage 1: Kaart resultaten gierzwaluw.....	11
	Bijlage 2: Kaart resultaten vleermuizen	12
	Bijlage 3: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen.....	13

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De initiatiefnemer is voornemens de bebouwing ten noorden van Kerkweg-Oost 230 te Waddinxveen amoveren en de Theo Thijssenschool uit te breiden. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2022 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. verkennend natuuronderzoek uitgevoerd middels een quickscan Wet natuurbescherming¹. Uit de quickscan is gebleken dat het projectgebied mogelijk functies herbergt voor de gierzwaluw, de huismus en vleermuizen. In opdracht van Rho Adviseurs is derhalve een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door de gierzwaluw, de huismus en vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen ten opzichte van de Wet natuurbescherming.

1.2 WETTELIJK KADER

Wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Er wordt onderscheid gemaakt in soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

Wanneer er door uitvoering van werkzaamheden sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wet natuurbescherming, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Er kan mogelijk zonder een ontheffing middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten en aan de voorwaarden in de gedragscode wordt voldaan.

De nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus zijn jaarrond beschermd. Alle vleermuizen zijn op Europees niveau beschermd. De verbodsbepalingen voor Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.1 (Vogelrichtlijn) en artikel 3.5 (Habitatrichtlijn) van de Wet natuurbescherming.

¹ Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. (2022). *Quickscan Wet natuurbescherming Kerkweg-Oost 230 Waddinxveen* (Projectcode: RANA22A6). 20 september 2022.

Europees beschermde soorten – Vogelrichtlijn (Artikel 3.1 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten – Habitatrichtlijn (Artikel 3.5 Wet natuurbescherming)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 GIERZWALUW

Het onderzoek naar de gierzwaluw is uitgevoerd conform het Kennisdocument Gierzwaluw². Er zijn drie rondes in de periode 1 juni tot en met 15 juli 2023 uitgevoerd. Eén ronde is tussen 20 juni en 7 juli 2023 uitgevoerd in verband met de aanwezigheid van jongen. De rondes zijn twee uur voor zonsondergang gestart en een half uur na zonsondergang geëindigd. Tijdens de overige inventarisaties is tevens aandacht aan de gierzwaluw besteed. In paragraaf 2.4 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.2 HUISMUS

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd op basis van de Soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus³. In de periode 1 april tot en met 20 juni 2023 zijn twee rondes uitgevoerd. De rondes zijn vanaf minimaal één uur na zonsopkomst en maximaal tot één uur voor zonsondergang uitgevoerd met een minimale duur van één uur. Hierbij zijn nestlocaties, territoria en onderdelen van het functioneel leefgebied in kaart gebracht. Tijdens de overige inventarisaties is tevens aandacht aan de huismus besteed. In paragraaf 2.4 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden.

2.3 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, migratieroutes, vliegroutes en foerageergebied. Per onderzochte functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2021⁴. In verband met de omvang en het overzicht in het projectgebied zijn de inventarisaties uitgevoerd in een team van twee deskundigen op het gebied van vleermuizen.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt standaard met de Pettersson D240X. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.4 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.3.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei – 15 juli 2023 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes zijn 's avonds vanaf zonsondergang uitgevoerd.

2.3.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus – 1 oktober 2023 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes, waarvan er één vanaf middernacht is uitgevoerd. De overige ronde is vanaf twee uur voor zonsopkomst uitgevoerd. De ronde vanaf middernacht is gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van zwermende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

² BIJ12 (2017). Kennisdocument Gierzwaluw (versie 1.0). Juli 2017.

³ Netwerk Groene Bureaus (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. Juli 2017.

⁴ Vleermuisvakbureau Netwerk Groene Bureaus (2020). Vleermuisprotocol 2021. Oktober 2020.

2.3.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 1 augustus – 10 september 2023 is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zwermende dieren in het kader van massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Deze inventarisatie bestaat uit twee rondes van twee uur, die vanaf middernacht zijn uitgevoerd. Eén ronde is gecombineerd uitgevoerd met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen van vleermuizen.

2.3.4 Vliegroutes en foerageergebieden

Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd en bestaat uit twee rondes. Eén ronde is in de kraamperiode van vleermuizen uitgevoerd. De overige ronde is in de paarperiode van vleermuizen uitgevoerd.

2.4 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het onderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. C.J. Aalbers, ing. B. Albers, L. Klein Teeselink MSc, ing. A. Mirzaie, A.M.J. Tijmenssen, ing. E. Vinke, A.M.G. Verrijt en R.M. Waij.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
04-04-2023	08:09 – 10:09	Vogels	Huismus	Half bewolkt, 2 Bft, 9 °C
05-05-2023	07:04 – 09:04	Vogels	Huismus	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 15 °C
13-06-2023	20:02 – 22:32	Vogels	Gierzwaluw	Onbewolkt, 3 Bft, 21 °C
13-06-2023	22:02 – 00:02	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Onbewolkt, 3 Bft, 19 °C
14-06-2023	03:20 – 05:20	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Onbewolkt, 3 Bft, 17 °C
23-06-2023	20:05 – 22:35	Vogels	Gierzwaluw	Half tot zwaar bewolkt, 2 Bft, 23 °C
04-07-2023	20:03 – 22:33	Vogels	Gierzwaluw	Geheel bewolkt, 3 Bft, 17 °C
04-07-2023	22:03 – 00:03	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Geheel bewolkt, 3 Bft, 17 °C
08-08-2023	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Massawinterverblijfplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, 3 Bft, 15 °C
24-08-2023	00:00 – 02:00	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen Massawinterverblijfplaatsen	Onbewolkt, 2 Bft, 13 °C
19-09-2023	05:22 – 07:22	Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	Vrijwel geheel bewolkt, 4 Bft, 17 °C

3 RESULTATEN

3.1 GIERZWALUW

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de gierzwaluw vastgesteld.

In de directe omgeving van het projectgebied zijn 2 nestlocaties van de gierzwaluw vastgesteld. Deze nestlocaties bevinden zich bij de woningen van Oranjelaan 2 en Oranjelaan 7D. De nestlocatie aan Oranjelaan 2 bevindt zich aan de rechterzijde van de dakkapel (bijlage 3, afbeelding 1). Hier zijn twee individuen ingevlogen tussen de rechterzijde van het dakkapel en de aanliggende dakpannen. De andere nestlocatie aan Oranjelaan 7D bevindt zich aan de noordoostzijde van de bebouwing. Hier is een individu van de gierzwaluw ingevlogen tussen de rechterzijde van de dakkapel en de aanliggende dakpannen (bijlage 3, afbeelding 2).

Boven het projectgebied is een groep van circa zes foeragerende individuen waargenomen. Daarnaast zijn er ook groepen van twee en vier overvliegende individuen waargenomen. Er is hierbij geen binding met het projectgebied vastgesteld.

In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek naar de gierzwaluw op kaart weergegeven.

3.2 HUISMUS

In het projectgebied zijn geen nestlocaties van de huismus vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn in het projectgebied en in de directe omgeving geen individuen van de huismus waargenomen. Het projectgebied maakt daarmee geen onderdeel uit van het functioneel leefgebied van de huismus.

3.3 VLEERMUIZEN

In het projectgebied en in de directe omgeving zijn de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht.

In bijlage 2 zijn de resultaten van het onderzoek naar vleermuizen op kaart weergegeven.

3.3.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

In de directe omgeving is één zomerverblijfplaats van de laatvlieger waargenomen onder het dakoverstek aan de zuidgevel van Oranjelaan 36A (bijlage 3, afbeelding 4).

Tijdens het onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn er in de directe omgeving van het projectgebied passerende individuen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen.

3.3.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In het projectgebied zijn geen paarverblijfplaatsen of zwermplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

In de directe omgeving is één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze bevindt zich aan de noordwestelijke gevel van Oranjelaan 30. Voor deze gevel is langdurig een baltsend individu van de gewone dwergvleermuis waargenomen, met een duidelijke binding aan het gebouw. Doordat het individu alleen balts in vlucht vertoonde, is de exacte locatie van de paarverblijfplaats onbekend.

Tijdens het onderzoek naar paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen zijn foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis waargenomen.

3.3.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

In het projectgebied is geen zwermactiviteit van vleermuizen waargenomen dat kan duiden op de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats.

3.3.4 Vliegroutes en foerageergebieden

In het projectgebied is geen vaste vliegroute van vleermuizen vastgesteld. Tijdens het onderzoek zijn er een aantal passerende individuen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Hierbij is geen binding met lijnvormige elementen in het projectgebied vastgesteld.

Het projectgebied wordt in beperkte mate door de gewone dwergvleermuis gebruikt als foerageergebied. In de directe omgeving zijn soortgelijke of geschiktere foerageergebieden aanwezig. Door het beperkte gebruik en de aanwezigheid van voldoende alternatieven is het foerageergebied in het projectgebied niet van essentieel belang voor de staat van instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

3.4 BESCHERMDE FUNCTIES PROJECTGEBIED

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde functies voor de gierzwaluw, huismus en vleermuizen aanwezig.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Binnen het projectgebied zijn geen nestlocaties van de gierwaluw en de huismus en geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Er is tevens geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute van vleermuizen vastgesteld.

4.2 AANBEVELINGEN T.A.V. DE WET NATUURBESCHERMING

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde functies vastgesteld. Voor de werkzaamheden aan Kerkweg-Oost 230 zijn er in het kader van de Wet natuurbescherming geen ontheffing en overige vervolgstappen benodigd.

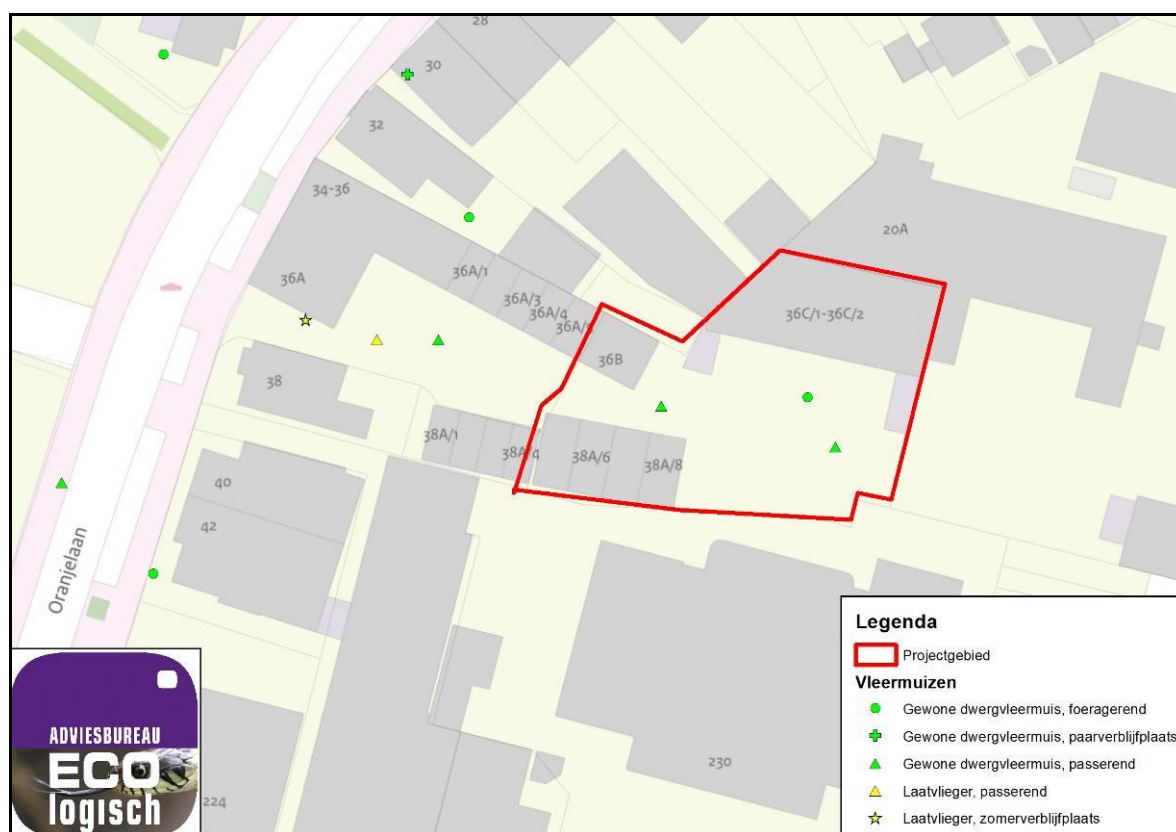
Wel dient er rekening gehouden te worden met het broedseizoen en de algemene zorgplicht. Het is aan te bevelen de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (globaal maart – augustus) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet worden verstoord. Daarnaast is aan te bevelen de werkzaamheden in één richting uit te voeren, richting te handhaven groen, zodat aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kan vluchten.

Aan te bevelen is geen gebruik te maken van nachtelijke verlichting. Vleermuizen kunnen door aanvullende nachtelijke verlichting worden verstoord. Indien het gebruik van nachtelijke verlichting noodzakelijk is, dient gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke verlichting middels amberkleurig licht en gerichte armaturen.

Bijlage 1: Kaart resultaten gierzwaluw

Bijlage 2: Kaart resultaten vleermuizen

Bijlage 3: Foto's nestlocaties en verblijfplaatsen

**Afbeelding 1: Bezet nest gierzwaluw Oranjelaan 2
hoek westzijde dakkapel grenzend aan dakpannen**

**Afbeelding 2: Bezet nest gierzwaluw Oranjelaan 7D
hoek noordzijde dakkapel grenzend aan dakpannen**

**Afbeelding 3: Paarverblijfplaats gewone dwergvleermuis
noordwestelijke gevel Oranjelaan 30, exacte locatie
niet bekend**

**Afbeelding 4: Zomerverblijfplaats laatvlieger
zuidzijde Oranjelaan 36A onder dakoverstek**